

ДЕКЛАРАЦИЯ

на Съюза на съдиите в България

Съюзът на съдиите в България изразява своето категорично неодобрение на действията на Висшия съдебен съвет (ВСС) и на настоящото ръководство на Прокуратурата на Република България в поредната и най-голяма досега криза, предизвикана от поведението на главния прокурор Иван Гешев, неговия заместник и ръководител на Националната следствена служба Борислав Сарафов, както и от заместника на последния - Ясен Тодоров. Тези действия не само не допринасят за укрепване на авторитета на съдебната власт, а напротив – сами по себе си се превръщат в демонстративно доказателство за тежко накърнената независимост на съдебната власт, което дискредитира способността ѝ да устоява на политически, партийни и личностни въздействия.

Многократно, недвусмислено и аргументирано сме заявявали, включително преди избора на Иван Гешев за главен прокурор, че същият е абсолютно непригоден за този пост поради пълната липса на необходимите съгласно закона професионални и нравствени качества. Ето защо не сме изненадани от многобройните негови действия, недопустими от гледна точка на етичните норми и професионалните стандарти. С голямо съжаление отчитаме, че дискредитирането на Иван Гешев далеч надхвърли личността му и фигурата на главния прокурор и дълбоко засегна доверието не само в прокуратурата като институция, призвана да се бори безпристрастно и компетентно с престъпността, но и в цялата съдебна система, доколкото прокуратурата все още е част от нея.

Въпреки че в мандата на Иван Гешев досега бяха реализирани на практика всички очаквани рискове за съдебната власт, адекватна реакция - сериозна, почтена и компетентна - от страна на Прокурорската колегия и на Пленума на ВСС винаги липсваше.

Липсваше такава реакция и след 01.05.2023 г., когато бяха публично оповестени твърденията за избухване на взривно устройство до автомобила на главния прокурор. Нито Прокурорската колегия, нито Пленумът на ВСС обсъдиха значението на тези твърдения за събитието, на непремерените изказвания на самия Иван Гешев и на заместника му Борислав Сарафов, както и на последвалия конфликт между тях.

На 11.05.2023г. мнозинството на Пленума на ВСС отхвърли предложението на г-жа Атанаска Дишева да обсъди въпроса за взрива край кортежа на Иван Гешев и разменените обвинения между него и Борислав Сарафов от една страна и между Сарафов и неговия заместник Ясен Тодоров от друга. Пленумът отхвърли и предложението да разгледа писмото на пет неправителствени организации, в което се настояваше кадровиците да обсъдят

твърденията на Борислав Сарафов за намеса на Иван Гешев в разследването за взрива. Междувременно в същия ден, 11.05.2023г., кандидатът за министър-председател от политическа партия ГЕРБ обяви, че „първото, което ще направи министърът на правосъдието в новото правителство, е да внесе във Висшия съдебен съвет искане за освобождаване на главния прокурор Иван Гешев поради уронване престижа на съдебната власт“. Последва одобрение от лидера на друга политическа партия – ДПС, с мотив, че „има създадено напрежение в обществото“. На следващия ден, 12.05.2023г., настъпи магическа и радикална промяна в убежденията на част от мнозинството, отхвърлило категорично възможността Пленумът на ВСС да се занимава с обсъждане поведението на Иван Гешев и на публичния конфликт между него и Сарафов, като шестима членове на Прокурорската колегия внесоха предложение за предсрочно освобождаване от длъжност на главния прокурор поради тежко нарушение на служебните му задължения по време на първоначалния оглед на местопроизшествието на 01.05.2023г. Предложението бе мотивирано именно с публично оповестените данни в периода 01.05. – 09.05.2023г.

Едва ли е необходимо да припомним предишните осветявания на задкулиските механизми за овладяване на държавните институции: така наречените скандали „Мишо Бирата“, тефтера на Филип Златанов, „Ти си го избра“, разговорите между бившите съдии Владимира Янева и Румяна Ченалова, в които Янева твърди, че Бойко Борисов е оказвал влияние на предишния главен прокурор Сотир Цацаров да я „опраска“, т.е. да предприеме действия, които да доведат до нейното освобождаване от длъжност, признанията на бившите председатели на съдебни органи Веселин Пенгезов и Методи Лалов за влиянието на Делян Пеевски в кадровия процес на административни ръководители в съдебната власт, „Цум-гейт“, придобилите в последните години широка публичност аудиозаписи с признанието на лидера на политическа партия ГЕРБ Бойко Борисов за водещата му роля в избора на предишния главен прокурор и наложилото се обществено внушение, че това влияние всъщност представлява реалният избор на главен прокурор, а последвалото гласуване във ВСС е единствено недотам изкусна форма за придаване на все по-изтъняваща привидност на законност. Това неизчерпателно изброяване ясно показва недопустимо политическо и криминално вмешателство в съдебната власт зад фасадата на публичните процедури, което представлява тежко нарушаване на авторитета на съдебната власт.

Ако някой изобщо е имал съмнения за горепосоченото, тези съмнения бяха окончателно заличени вчера, на 15.05.2023г. лично от Иван Гешев, Борислав Сарафов и Ясен Тодоров. В поредица от пресконференции, брифинги и интервюта по категоричен начин беше заявено от тримата, в качеството им на участници в тези процеси, че съществуват непрекъснати нерегламентирани връзки между политици, политически партии и групировки от една страна, и действащи висши магистрати. Заемащият в момента длъжността главен прокурор Иван Гешев показва завидни театрални умения, късайки оставката си пред журналисти и разкривайки разговори, договорки, обвързаности, дори чувства на обида от „предателството“ на политици и политически партии. Цялото драматично изложение на Иван Гешев беше несъмнено политическо и лично, показващо че длъжността му и цялата съдебна власт се използват само като инструмент на тези амбиции. Няколко часа по-късно всичко това ескалира, когато заместникът на главния прокурор на Република България обяви, че се страхува

да не бъде физически ликвидиран от главния прокурор. Изявлението на Борислав Сарафов беше доста информативно - за държани дела „на трупчета“, изнудване на политици, извършване на услуги на политически партии, лично облагодетелстване от служебното положение на главния прокурор.

Вече не може да се говори само за уронване авторитета на съдебната власт. Не се уронва, а се унищожава авторитетът на съдебната власт от лица, непритежаващи професионални и нравствени качества за заемане на каквато и да било длъжност в съдебната система. Очевидно е, че само отстраняването на едни лица и избирането (назначаването) на други по същите критерии и процедури, не е в състояние да реши дълбоките системни проблеми на съдебната власт, водещи от своя страна до кадрови проблеми.

Натрупването на скандалите нагнетява обществената непоносимост, поради което актуалните непристойни сцени на човешка и професионална низост могат да се превърнат в повратна точка за прекратяване на дългогодишните вредни процеси на криминално овладяване на съдебната власт. Иначе казано – от всички нас, българските граждани, зависи да настояваме за промяна. За да се случи това, се изисква честно да си дадем сметка за мащаба на вредите и да не позволяваме да бъде подменена истината.

Даваме си сметка за очевидните вреди, които политическата система и сенчестите центрове на власт вече са нанесли върху способността на съдебната власт да се самоуправлява в обществен интерес и върху кадровите процеси в прокуратурата в частност. Всички правни средства за промяна на модела на съдебната власт са в ръцете на изпълнителната и законодателната власт. Но докато очакваме отговорната политическа воля за предприемане на необходимите стъпки за укрепване на разделението на властите и върховенството на правото, изключващи всякакви възможности която и да е партия да може да има „контрол върху съдебната власт“, да „избира“ или да „опрасква“ съдии, прокурори и следователи, не можем да бъдем безучастни наблюдатели на поредното посегателство върху независимостта на съдебната власт.

Предвид изложеното:

Призоваваме Висшия съдебен съвет незабавно да отстрани от заеманите длъжности Иван Гешев, Борислав Сарафов и Ясен Тодоров, за да се осигури обективно, всестранно и пълно разследване на фактите и обстоятелствата по вече образуваните производства за предсрочно освобождаване от длъжност.

Призоваваме всички членове на Висшия съдебен съвет незабавно след това да подадат оставка и да напуснат съвета, тъй като отговорността за назначаването на Иван Гешев, Борислав Сарафов и Ясен Тодоров на тези длъжности е изцяло и несъмнено тяхна.

Призоваваме Инспектората към Висшия съдебен съвет да извърши проверка, в рамките на законово определената му компетентност, както на изнесените от Иван Гешев, Борислав Сарафов и Ясен Тодоров факти и обстоятелства, така и на цялостната им дейност като административни ръководители на прокуратурата и следствието.

Изразяваме убеждението си, че е необходима промяна в действащата Конституция на Република България в частта на съдебната власт относно устройството на прокуратурата; съществуването, функциите и правомощията на фигурата на главния прокурор; съставът и конституирането на Висшия съдебен съвет, правомощията на колегиите и Пленума на същия; въвеждане на работещи процедури както за контрол на дейността, така и за разследване на главния прокурор и неговите заместници в случай на извършено престъпление.

Изразяваме готовността си да подпомогнем експертно и да участваме активно в изготвянето на необходимата нормативна база, свързана с гореизложеното, в съответствие с добрите европейски и световни практики.

Искрено се надяваме и колегите прокурори и следователи да намерят уместна форма да изразят своята нетърпимост към поредния акт на дискредитиране на авторитета на професията им.

17.05.2023г.

Съюз на съдиите в България